

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «12» травня 2021 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2021. – 572 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми розвитку сфери обслуговування, туризму та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ОСТРОВСЬКА М.Я. Особливості інноваційно-гуманістичної підготовки майбутніх учителів початкової школи у контексті ЄВО	177
ПАВКО А.І. Випереджальна педагогіка: історико-педагогічна ретроспектива та сучасні інноваційні технології навчального процесу	179
ПАПП К.Л. Національно-патріотичне виховання у школах Закарпаття першої половини ХХ століття	182
ПЕТАХ В. І., ТОМАШЕВСЬКА М. О. До проблеми готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності	184
ПЕТЬОВКА А. В., ТЯГУР В.М. Використання сучасних педагогічних технологій на уроках трудового навчання в початковій школі	185
ППЧАК С. Н., ФЕНЧАК Л. М. Використання тренінгових технологій у процесі підготовки майбутніх фахівців освіти	188
ПЛОТНИКОВА К. Р. Підходи до визначення поняття «тренер-викладач»	189
PALLAY KATALIN A hallgatói mobilitás formái és kimenetele	191
ПОПОВИЧ О.М., ГРАБ О.В. Підготовка майбутніх вихователів до формування первинних уявлень про природне довкілля в дітей дошкільного віку	193
ПРОДАН М. В., ПИНЗЕНИК О. М. Інтеграція освітньої діяльності в закладах дошкільної освіти	195
ПРШЕСМИЦЬКА Н. О., ЛАЛАК Н. В. Приватні школи: зарубіжний та вітчизняний досвід	197
РАЙЧИНЕЦЬ В.М. «Радянізація» освіти та шкільництва Закарпаття повоєнного періоду	199
РІЗАК Е.В. Особливості сприймання музики молодшими школярами	202
РУСИН Н.М., КОСТИЧ М. Створення сприятливої сімейної атмосфери як умова повноцінного розвитку особистості дитини	204
РУСИН Н.М., МЕТЕНЬКО Д. Сюжетно-рольова ритмічна гімнастика як інноваційна технологія фізкультурно-оздоровчої роботи в ЗДО	206
РУСИН Н.М., ПАРЕНКО Д. Гуманізація освітнього процесу ЗДО як основа духовно-морального становлення майбутнього громадянина	208
РУСИН Н.М., ЧЕХ Н. Розвиток дрібної моторики як засіб адаптації дитини в дитячому садку	210
СИМОНЯН В. В. Науково-теоретичний та практичний досвід майбутнього викладача вокалу	212
СОЙМА Н.М., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Гігієнічні принципи організації освітнього процесу в установах загальної середньої освіти	215
СТЕГУРА І.І. Історичні аспекти розвитку та реформування правничої освіти у Німеччині	217
СУХОДОЛЬСЬКА Ю. М., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Особливості застосування методів виховання у естетичному розвитку учнів молодшого шкільного віку	218
СУХОЛОВА М.А. Артистизм вокаліста-естраадника як основний чинник його професійного зростання	220
ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Особливості змісту соціально-комунікативної підготовки педагога	222
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., КИРЛИК О.В. Комунікативний самоконтроль як компонент професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи	224
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., ЛІВАК Д.С. Ігрові технології і проблемні ситуації у формуванні красназавчих компетенцій учнів молодшого шкільного віку	226
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., ЯНИК М.М. Принципи формування екологічної компетентності учнів загальноосвітньої школи	228

Таким чином, процес «радянзації» освіти та шкільництва в Закарпатті повоєнного періоду відбувався в контексті зміни зовнішніх атрибутів школи, утвердження виключного права держави в організації шкіл, упровадження навчальних планів радянського взірця, а також у тоталітарному контролі за школами національних меншин.

Література

1. Фізеші О.Й. Організаційно-педагогічне реформування початкової школи в процесі приєднання Закарпаття до Радянської України. *Наука і освіта*. Одеса, 2017. №4. 188 с. С.172-180.
2. Гомоннай В.В. Антологія педагогічної думки Закарпаття (XIX – XX ст.). Ужгород : Закарпаття, 1992. 286 с.
3. Закарпаття 1919 – 2009 років: історія, політика, культура / україномовний варіант українсько-угорського видання / Під ред. М. Вегеша, Ч. Фединець. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2010. 720 с.
4. Фізеші О.Й. Ідеологізація змісту початкової освіти в школах Закарпаття радянського періоду (1945 – 1950 рр.). *Збірник наукових праць. Педагогічні науки*. Херсон: ХДУ, 2017. Випуск 75. Т.1. 164 с. С.47–53.

УДК [78:159.937]:373.3.011.3-057.874(043.2)

РІЗАК Е.В.,
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ МУЗИКИ МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ

Музичне сприймання є видом естетичного сприймання. На відміну від літератури, музика не може розповісти про події; а на відміну від живопису – показати зоровий образ, але вона може звуками передати радість і смуток, розкрити почуття, дає змогу проникнути в духовний світ людини.

Сприймання будь-якого музичного твору здійснюється в трьох тимчасових аспектах: дійсного, минулого й майбутнього. Польська дослідниця Я. Врубльова пропонує такі типи сприйняття: полісенсорний; фантазуючий; інтерпретаційний; аналітично-формальний; аверсивний [1, с.5].

Музикознавець, В. Цуккерман пропонує таку класифікацію слухачів музики: особи, які взагалі не цікавляться музикою і сприймають її як певний звуковий фон; особи з обмеженим інтонаційним запасом, які полубляють лише розважальну музику; особи, які орієнтовані на народну музику, у яких інтонаційний запас ширший, ніж у перших двох груп; особи, що зберігають інтерес до легкої музики, але поєднують його з любов'ю до «складніших» музичних форм і мають чималий досвід слухання музики; особи музично освічені, мають «певну теоретичну підготовку», яка поєднується з великим слухацьким досвідом та інтонаційним запасом [2, с.36-38].

М. Тараканов, в залежності від певного досвіду слухача, підготовленості до сприймання музичного образу, виділяє три основні типи слухацької реакції: 1) повне нерозуміння; 2) узагальнене сприйняття з «безпосередньою» емоційною реакцією; 3) істинне розуміння музики.

Уміння сприймати, розуміти й чути музику не є вродженою рисою, його слід формувати й розвивати. Як зауважував Д. Кабалевський: «Справжнє, пережите й продумане сприймання – основа всіх форм залучення до музики, бо при цьому активізується внутрішній, духовний світ учнів – їх почуття і думки» [2, с. 55]. Ефективність формування музичного сприймання, на думку О. Ростовського, багато в чому залежить від особливостей самих слухачів і педагогічних умов, що передбачають формування музичного сприймання, за яких здійснюється осягнення естетичного змісту музичних творів і посилюється вплив на особистість [3, с. 55].

Особливості сприймання музики молодшими школярами визначаються обмеженістю життєвого і музичного досвіду дітей. Специфікою мислення: невмінням узагальнювати, переважанням цілісного сприймання. Зокрема молодшим школярам, властивий сенсомоторний характер музичного сприймання. Вони віддають перевагу музиці веселій, моторній, особливо реагують на масивність, динаміку звучання, темп і регістр, тембровий окрас музики, стверджувальний і запитальний характер, музичні висловлювання, ніжність і різкість, м'якість і жорсткість, дзвінкість і ліричну наспівність звучання. Молодші школярі на перших порах ще не здатні відчуті специфічну виразність музики. Сприймання музики учнями тісно пов'язане з руховими переживаннями. Для них ближча ритмізована музика, яка відповідає їхнім потребам в активності, рухах. Школярам 1-4 класів властиві інтерес до почуттєво забарвлених музично-слухових вражень, прагнення до новизни, незвичайності.

У роботі вчитель повинен звертати увагу саме на асоціації учнів, а не акцентувати увагу на зображальній здатності музики і вже від зображальності вести дітей до усвідомлення виразності музики [4, с. 40]. Знаючи, що увага молодших школярів нестійка і розпорошується подразником потрібно, враховуючи специфіку музичного сприймання, спрямувати увагу на музичний образ. Тому, на початковому етапі формування здібностей сприймання музики, варто, до деякої міри, нейтралізувати зоровий аналізатор ілюстративним унаочненням. Як відомо, у молодших школярів переважає конкретний, наочно-образний характер мислення, тісно пов'язаний з їхнім життєвим досвідом. Тому Е. Бальчитіс вважає, що мета створення попередніх зорових уявлень – допомогти вірному сприйманню музики.

Отже, невірне тлумачення музичного твору, непродуманий аналіз, призводять до того, що забувається основне призначення музики – її емоційний вплив. Поряд з емоційністю, велике значення має свідомість сприйняття. Свідомість і емоційність у процесі сприймання музики знаходяться у тісному взаємозв'язку. Формування музичного сприймання у молодших школярів є важливим завданням вчителя ЗЗСО, яке потребує часу, наполегливості і, погоджуючись з Л. Гавриловою, врахування вікових та психологічних особливостей дітей даного віку в процесі вибору творів для слухання музики:

- спрямованість на аудиторію учнів 1-4 класів (музика має втілювати дитяче світосприймання, бути наближеною до емоційного світу та психологічного стану молодших школярів);

- доступність, лаконізм висловлювання, простота музичної форми, яскрава образність;

- наявність виразної мелодії, простої та доступної для запам'ятовування, рельєфного ритму; опора на конкретні жанрові ознаки; загальна яскравість музичної мови.

Література

1.Музика в школі. – Вип. 3. – К. : Муз. Україна, 1976. – С. 5

2.Хрестоматія по методике музыкального воспитания в школе / Под ред. О.А. Апраксиной. – М. : Просвещение, 1987. – С. 36 – 38.

3.Методичні рекомендації по удосконаленню форм, змісту і методів естетичного виховання в школі. – К., 1980. – С. 55.

4.Ростовський О.Я. Методика викладання музики в початковій школі / О.Я. Ростовський. – Тернопіль, 2001. – С. 40.

УДК 159.923-053.4/5:37.018.1(043.2)

РУСИН Н.М., КОСТИЧ М.,
Мукачівський державний університет

СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВОЇ СІМЕЙНОЇ АТМОСФЕРИ ЯК УМОВА ПОВНОЦІННОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ

Сім'я - найважливіший з феноменів, який супроводжує людину протягом усього її життя. Значимість її впливу на особистість, її складність, багатогранність і проблематичність обумовлюють велику кількість різних підходів до вивчення сім'ї, а також визначень, які зустрічаються в науковій літературі. Саме в родині і через сім'ю можна впливати на духовний клімат людства безпосередньо.

Що потрібно подолати батькам, щоб створити сприятливу сімейну атмосферу .

- Недоліки власного характеру і поведінки, які б ви не хотіли побачити у своєї дитини.

- Підвищений інтерес до себе, своєї роботи, своєї зовнішності.

- Небажання і невміння заради своєї дитини піти на жертви, пов'язані з витратами сил, часу або грошей.

- Емоційну байдужість, невміння бачити, чути, відчувати радість і засмучення дитини.

- Надмірну опіку, вимогливість, контроль і диктат, які перетворилися у вашій родині в стереотип поведінки.

- Конфліктні, недружні, непримиренні взаємовідносини з чоловіком.

- Свою підвищену чутливість до стресів і відсутність психологічного захисту від негативних впливів [1]

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>